

med Fabrikfens fuldfærdige Arbeider, er dette saameget harmeligere for Kjøbstædskobbersmedene at see taalt en saadan falsk Fortolkning af Kobberværkerens tillagte Ret til at lade sine færdige Arbeider omkjøre af indenlandste, dertil beskikkede Folk, saameget mere som disse Folk ere Udlændinger, der ingen Skat eller Afgift svare i Forhold til den, de etablerede Kjøbstædsborgere svare, hvis Næring der gjøres Indgreb i.

Kobberværkerne, hvis egentlige Bestemmelse det jo er, at smelte og udfmedde eller valse Kobber og Messingplader, hvoraf Kobbersmeddene siden udføre færdige Arbeider, kan der jo ikke siges nu om, hvad der siges for hundrede Aar siden, at der for at oplyske Fabrikkerne til Afsetning af sit Materiale, tillades dem at lade udføre færdige Huusgeraadsgjenstande og lade disse ved Dmfjorere salbyde Dør for Dør. At et Kobberværk kan bestaa uden at udføre Kobbersmedarbejde, har den forrige Eier af Frederiksværks Kobberværk beviist ved sin 28aarige Drift af samme, der rigelig har betalt sig, uden at have behøvet at søge sin Afsetning af Kobberplader ved at lade udføre færdige Arbeider.

Da de to Fabrikker, der endnu drive den Kobberværkerne tillagte Ret, ikke nyde anden Fordeel af Monopolet end den, der følger af at omsætte saamange Kobberplader og andet Raamateriale, som det færdige Arbeide indeholder, hvilket alligevel vilde blive forbrugt af Kjøbstæds-Kobbersmedene, i hvis Opland Fabrikfens Dmfjorere affætte det færdige Arbeide, er det kun Kjedelsførerne, der høste Fordelen, og da disse, uagtet Privilegiet stiger, at de skulle være Indsødte, uden Undtagelse ere Udlændinge, som søge at bøde herpaa, ved at een af dem skaffer sig Borgerrret i en Kjøbstad, og som, naar de have samlet sig en Sum Penge, drage bort, og besætte da den ledigblevne Plads med en Yngre af samme Race, er der ingen Grund til, at et saadant Monopol fastholdes, der kun beriger Enkelte, men skader den større Mængde næringsdrivende Borgere. Dertil kommer endnu, at disse Kjedelsførere ikke alene handle med Fabrikfens Varer, men kjøbe og sælge, bytte og tukke med Gjenstande, tilvirkede andet Sted, og da de tillige ikke forsmæe at tage Brødet ud af Munden paa Kjøbstædskobbersmedene, idet de paatage dem Bestillinger og lade udføre Reparationsarbeider, turde dette ogsaa være en Grund til at affkaffe Monopolet.

Seet fra den Side, at Fabrikfernes Monopol skulde være til Nytte for Landboerne, ved at erholde bedre Fabriksgjenstande til en billigere Pris, er dette ingenlunde Tilfældet. Landboerne blive ikke sjeldent paanødede et og andet Stykke Arbeide, deels ved den derpaa givne Genstand med Betalingen, og deels ved den Tuffhandel, som Kjedelsførerne gaar ind paa, hvorved i Almindelighed Arbeidet derfor ansættes til en høiere Pris.

I Henseende til Arbeidets bedre Udførelse, da staae Fabrikfernes Arbeider i ingen Henseende over dem hos Kobbersmedene udførte, som oftere endog derunder ved en mindre proper Udførelse.

Det vil være overflødig at anføre Mere for det ærede Folkething om denne Sag, hvorom der alt findes forskjellige trykte Data, hvoraf det yderligere fremgaaer, at det nærmest er Dmfjorerne, der høste Fordelen af Fabrikfens Privilegium ved den Maade, de drive Handelen paa.

Da i Almindelighed en saadan Dmfjoren med Varer, efter Lovgivningen, ikke er tilladt, og intet Særligt taler for Dpretelsen af et saadant Handelsystem, der giver saa rigelig Anledning til Bisteframhandel, turde dette ogsaa være en Grund mere, der taler for,